ION PILLAT

SCUTUL MINERVEI

www.digibuc.ro

www.digibuc.ro

Ilustrei Doamnei Marianna Rarincescu

care iubește poezia și o face iubită și de alții

Căldurosu omagiu

Ion Pillat

22 Ianuarie 1934

www.digibuc.ro

ION PILLAT

SCUTUL MINERVEI

www.digibuc.ro

AJUNS acum pe culmea vieții, înainte
De a descreşte'n umbra ținutului tăcut,
Zeiță înarmată cu lancie şi scut,
Stăpân deplin pe cuget, înalț o rugăminte.

De ani destui Diana cu raza ei mă minte
Şi, falsă ca şi valul din care s'a născut,
Cythereenei pradă destui ani am zăcut
Plătindu-i vamă chinul şi lacrima fierbinte.

Cu mai păzită grijă îmi voi păstra odorul.
Spun crinului şi rozei un veşnic bun-rămas:
Măslinul şi un dafin să-mi străjue ogorul.

Nu-ți dau, de patimi arsă, o inimă pustie,
Dar gânditorul suflet ce singur mi-a rămas,
Tu încunună-l, Dreapto, cu verde poezie.

www.digibuc.ro

DEOARECE, Senino, mireasă mi-eşti şi soră
Şi călăuză'naltă pe valul ce-am urcat,
Cuminte şi'ndrăsneaţă, cu capul ridicat
Să-mi stai, spintecătoare de veşnicii, la proră.

Iar eu din întuneric intrând în aurora
Şi limpezit cu totul de patimi şi păcat,
Voi cerceta cu ochii părerea de uscat
Pe umăr de talazuri, albind ca o amforă.

Strălucitoare'n suflet e ţara ta, Zeiţă!
Bachantele în faţa-i prin noapte se ascund,
Fug speriaţi Silenii încununaţi cu viţă.

Apollo însă tainic pe fruntea-ţi cum răsare,
In razele răsfrânte de scutul tău rotund,
Imi naşte nouă Muze măreţe la picioare.

www.digibuc.ro

ACELAŞ zeu profetic cutremură stejarii
Dodonii şi la Delos înaltul palmier
Rămâne mărturie legând pământ şi cer,
Dar au tăcut de-atuncia Homerii şi Pindarii.

In temple profanate au năvălit barbarii
Şi viersul lor răsună strident şi adulter,
Dar n'au să se ridice pe piscul auster
Nicicând, al poeziei cu strictele fruntarii.

De lauda, de ura lor oarbă azi nu'mi pasă.
M'am depărtat de-un laur ce'n fiecare zi
Pe altă frunte'ngustă mai veştejit se lasă.

Căci tu îmi creşti în suflet — la fel cum altădată
Din creştetul lui Joe destinul te trezi —
Senina fericire puţin îngândurată.

www.digibuc.ro

ADĂPOSTIT sub scutul Minervei stau deoparte
La umbra unui dafin ce n'are veştejiri,
De gloria lumească, de secile vrăjiri
A vremii'nşelătoare totuna de departe.

Adun pământ şi plante şi oameni într'o carte
Inaltă în simţire, bogată'n zugrăviri.
Din vechile otrăvuri făcut-am isbăviri,
Din turbure vieaţă, armonioase arte.

Dar sarcofagul poartă îngemănate roade:
In juru-i saltă'n soare al zeilor alai,
Năuntru zace mortul cu viermele ce-l roade.

Nu-i nimeni desnădejdea din gând să mi-o ghicească,
Doar tu, Zeiţă clară ca flacăra, îmi dai
Puterea să-mi torn chinul în marmura cerească.

www.digibuc.ro

PRECUM prin crâng, în umbră, o pasăre ațipă
Din sborul ei rănită de vechiul vânător
Și te ajunge glasu-i sunând sfâșietor
Când vrea și nu mai poate să'nalțe o aripă,

In sângele-mi departe se tânguie și țipă
Iubirea încolțită de rănile-i ce-o dor;
Sleită se mai sbate când nu e ajutor
Să-i dea o vlagă nouă în neguroasa clipă.

De prin afund de mine, aud cum se prelinge
In liniștea de astăzi neliniștea de ier'.
Zeiță prinsă'n zeaua luminii ce învinge,

In sufletu-mi noptatic în arme te coboară.
Străpunge-o fără milă cu suliță de fier,
Dă-i moarte bietei inimi ce n'a putut să moară.

www.digibuc.ro

NEPTUN pe mări în spume şi-a aşezat domnia;
Zefir, pe-o adiere; Boreu, pe-un aprig vânt.
Cybela 'mpărăţeşte pe rodnicul pământ
Şi Ceres leagă spicul şi Bachus creşte via.

Şi-împart nemuritorii: văzduhul, apa, glia
Şi tot ce-a fost pe lume şi toate câte sunt.
Un zeu ne duce'n leagăn şi altul în mormânt;
Ei ne trimet păcatul şi nevinovăţia.

Veghează zei, zeiţe pe orişice făptură —
In arbore: Driada; la vatră: zeul Lar.
Suntem ca fire prinse în vasta ţesătură.

Nu pot să lupt cu zeul: el dă şi el culege;
De el nebunu'ncearcă să fugă în zadar.
Eu mă supun, cuminte, la ne'ndurata lege.

www.digibuc.ro

Cu armonie simplă de linii şi lumină
Trezindu-ne comoara gândirilor adânci,
In tragică splendoare prin dezolate stânci,
Se profilează templul tău vechi pe o colină.

Dar veac de veac frontonul îl crapă; se înclină
Coloana albă 'n vremea ce-o surpă stând pe brânci;
Şi'n ţara pustiită de barbari: Turci şi Frânci,
Prin pietrele de-acantă dau tufe de sulfină.

Când vremile şi omul, Minerva mea, te lasă,
Când slava ta n'o ţine granitul cel mai dur,
Din paisprezece versuri ţi-oi făuri o casă.

Dar dă-mi, Zeiţă, harul şi legile'nţelepte,
Sonetul meu să suie în veşnicul azur
O vrajă de pilaştri şi de proporţii drepte.

www.digibuc.ro

SUB rod se'ndoaie pomul supus şi se ascunde,
El ce sfida Prierul cu verzile lui frunți.
Și rîul făr'astâmpăr ce spumega prin munți,
La vale poartă paşnic corăbiile pe unde.

Departe jocul fraged al anilor pătrunde
Și iată-i, rari pe tâmplă, întâii peri cărunți,
Când patimi împlinite s'au arcuit în punți
Și fecundate doruri s'au liniştit profunde.

Ca şarpele de-acuma îmi schimb noroc şi piele,
Căci soarta nu-mi apleacă vieața în zadar
Cu versuri care-atârnă din ce în ce mai grele.

In toamna unde darul se pârgue'n tăcere
Aştept să vii şi, rece, cu dreptul tău cântar,
Să-mi hotăreşti măsura de-amaruri şi de miere.

www.digibuc.ro

La Roma, când Horațiu prindea nemuritoare
Cadența ta în Odă, când verbul suveran
Il mlădia'n Eglogă poetul mantuan,
La noi spuneau din frunză păstori pe la isvoare.

Dar să'ți înalț primeşte Sonetul la picioare,
Ca să înfrunte ritmic al vremilor noian —
Când simt sub mână lira, pe fie-care an
Mai pură, mai pioasă şi mai învingătoare.

Din lutul țării mele mi-am ridicat spre tine
Un suflet ca un codru adânc şi nepătruns;
I-ai dat desăvârşirea coloanelor eline.

Nici azi nu-l va pricepe hilotul şi nici mâne,
Dar versul meu în slujba-ți purificat şi uns
Și logodit în taină cu Muzele, rămâne.

www.digibuc.ro

PE mări nu poate vasul să sboare dacă vântul
In pânze chibzuite nu-şi frânge vlaga lui,
Şi drumului s'aşterne în goana gândului
Fugarul, doar când frâul i-a stăpânit avântul.

Din liră ca să'nvie, deplin şi proaspăt, cântul
Pe coarde numărate eşti nevoit să-l sui
Şi nu se schimbă piatra informă în statui
De n'o loveşti cu dalta. La fel e şi cuvântul.

Năuci, să creadă Sciţii că bâlciul e-un spectacol,
Că'n lire nestrunite dorm melodii adânci,
Că'n vorbe ne'nţelese se-adună un oracol.

Adevărata artă de alte minţi se-alege:
Nu pâlpâie în noaptea desişului, pe stânci
In soarele Minervei scânteie alba-i lege.

www.digibuc.ro

ABIA sosi Prierul cu'ntâia rândunică
Și-l strânse galben vara la pieptu-i însorit
Și iată peste dealuri lumina şi-a oprit
Din toamnă raza lungă prin fulgii care pică.

Tot ce-am legat de suflet, cu aripi se ridică;
Ce mi-a fost drag pe lume, în ochi mi s'a umbrit
Și'n amintire suie cu fumu-i albăstrit
Iubirea cea mai mare, dorința cea mai mică.

Cu trecerea rotundă a lunilor roteşte,
Schimbat pe bolta nopții, străvechiul zodier
Și steaua ca şi visul în zori se veştejeşte.

Nimic nu se re'ntoarce la fel a doua oară:
Nici anotimp, nici suflet, nici pasăre, nici cer...
Eternă doar Minerva cu lira le măsoară.

www.digibuc.ro

ICAR cum îl sfidase cu aripe de ceară,
L-a prăbuşit Apollo pe-al mărilor podmol.
Şi pe Acteon care-i pândise trupul gol,
Prin câinii lui, Diana l-a osândit să piară.

Chiar Prometeu, când slăvii a smuls un foc în pară,
El ce s'a vrut năprasnic al omenirii sol,
Pe stânci legat de Joe, cu vulturii ocol,
Hrăni flămânde ciocuri din fierea lui amară.

Şi totuşi nu mi-e teamă în nalta mea trufie
Comoara ta în versul sonetelor s'o fur,
In suflet când eroii Heladei îmi învie.

Deapururi în lumina senină urcă sborul,
Pe veci văd ochii minţii tiparele de-azur,
Când focul fără moarte îl ţine răpitorul.

www.digibuc.ro

DIN toate,-această roză ce'n moarte mai încheagă
O inimă de flăcări pe palidul stufiş,
Prin seara prelungită de soarele pieziş
Cum tremură în purpur, îmi este cea mai dragă.

Şi tămâioasa-aceasta ce s'a păstrat întreagă
In via pustiită de-al toamnei luminiş,
Acuma când scânteie de brumă prin frunziş
Mai tare mă încântă şi locului mă leagă.

Mi-e dor de ce'nfloreşte sub semnul despărţirii
Şi braţele ce albe de gâtul meu s'au prins
Mă ţin când ştiu că mâne s'or şterge iar privirii.

Minerva-mi spune: „Uită ce'n pulbere se cerne.
Ciorchini de stele setea ţi-o sting şi am întins
Iubirii tale cupa petalelor eterne".

www.digibuc.ro

NESPOVEDITĂ mie ce grijă îți apleacă
Profilul pur pe brațul în lance răzimat?
Ce chin tăcut, Zeiță, în marmură săpat
Ți-a adumbrit pleoapa de lacrimi pururi seacă?

Credeam că numai omul cu mintea lui săracă,
Divino, se frământă de patimi turburat.
Ce săgetare-ascunsă un zeu duşman ți-a dat?
Chiar rănile lui Eros cu vremea au să treacă.

Mi-a spus nemuritoarea: „Grăeşti ca muritorii.
Sub alte legi stă neamul din care m'am ivit,
El n'are-amurg, nici noapte şi nu cunoaşte zorii.

Ce m'a durut odată, mă doare pe vecie...
Dar din senina pace şi chinul otrăvit,
Mi-a învățat cuvântul înalta-i simetrie."

www.digibuc.ro

DIN Helicon coboară iar cele nouă Muze
Inconjurând altarul cu pasul lor pios.
In număr şi'n cadență suind armonios
Eterna poezie li s'a desprins din buze.

Vin câte trele Grații în cântec de cobuze:
Un singur vânt le umflă vestmântul unduios
Din care, pentru tine crescând misterios,
Divin răsare ritmul din formele confuze.

Orfeu te părăseşte pe veci, Eurydice!
El lira şi-o consacră Minervei ca un dar
Şi imnul proslăvirii dă cerul să-l despice.

Chiar Egipanul tainic, ducând la colțul gurii
Un nai de trestii, lasă când repede, când rar,
Lung lauda să-ți sune în liniştea pădurii.

www.digibuc.ro

IN căutarea prăzii de aur a cântării,
Spre tainele Colhidei, nou Iason, am pornit.
De hyperboreene furtuni nebiruit,
Scăpai din valuri teafăr şi de urgia mării.

Iar astăzi când din neguri răsar pe clina zării
Şi dafinul şi templul tău alb, ce liniştit
Imi trag la ţărm trirema cu rostrul ei proptit
De plaja aurie în raza înserării.

Acum veniţi, tovarăşi! Juncanul nou la coarne,
Juncana fără pată, să-i ducem la altar —
Ca jertfa lor norocul spre noi să ni-l întoarne.

Şi tu, Zeiţă, lasă din falnicul tezaur
Ce l-a purtat Berbecul divin, să smulg măcar
Pe liră o fărâmă din lâna lui de aur.

www.digibuc.ro

NU'S vindecat cu totul, Senino, de Himeră.
Pe buze tot îmi arde sărutul blestemat
Și'n ochiul rău și verde, pe care l-am urmat
Atât de mult pe vremuri, iubirea mea tot speră.

De nimeni deslegată și astăzi îmi oferă
Enigma-i dureroasă un Sfinx neîndurat
Și sufletul ce'n ghiare atât i-a tremurat,
Mai tremură privindu-l și-acum, din altă sferă.

Nu's vindecat cu totul, Minerva mea. Simt încă
Harpiile pe frunte cu sborul lor nefast.
Mai simt străvechea spaimă și vraja ei adâncă.

Iar glasul de Sirenă tot mai suav îmi sună
In cântecele morții, amăgitor și vast
Ca marea care-și mișcă argintul viu sub lună.

www.digibuc.ro

TE-AM regăsit, de mintea-mi cu-atâta mai aproape
Cu cât credeam, Ascunso, mai mult că te-am pierdut.
Erai aici, în suflet. Profilul cunoscut
Mă lumina cu umbra lăsatelor pleoape.

Cum am putut să-ți caut pe cer, pe câmp, pe ape,
Neperitoarea urmă, când trebuia tăcut
Doar să m'aplec în mine puțin, să-ți fi văzut
Inalta strălucire ce'n lume nu încape.

Te-am regăsit aceeaşi de ieri, de totdeauna,
Cu chip de muritoare şi gând nemuritor.
Ce laudă mai sfântă să născocească struna?

Şi-acum când ştiu că viersul din suflet nu-mi mai pleacă
Şi'n albia lui cântă curatul său isvor
Pe veci de-acuma poate şi lira mea să tacă.

www.digibuc.ro

Aceste XVIII Sonete, presimțite în 1927 pe Acropole în preajma Parthenonului şi scrise la Miorcani în August 1933, au fost tipărite în Noembrie aceluiaş an de tipografia „Luceafărul" pentru colecția de poezie şi artă „Pleiada", în 150 exemplare de lux numerotate şi semnate de autor.

Exemplarul No. 50

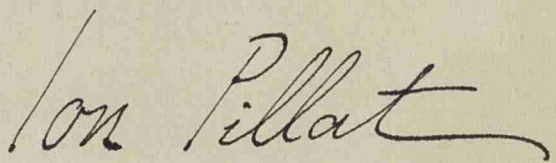

www.digibuc.ro

VOLUME DE NUVELE

EDITATE DE

„CARTEA ROMÂNEASCA"

Bulev. Academiei, No. 3, BUCUREȘTI, I.

		LEI
Agârbiceanu I.	*Ceasuri de seară*	35
—	*In întuneric*	35
—	*Chipuri de ceară*	35
—	*In clasa cultă*	40

Premiul Național

„Nuvelele d-lui A. au fost comparate cu unele tablouri ale pictorilor primitivi ai Renașterii."

(Viața Românească)

Aldea Sandu C.	*In urma plugului* Ed. III-a . . .	65

„Eroii sunt oameni de acțiune care nu se pierd numai în frământări sufletești ci purced degrabă la faptă."

(Adevărul)

—	*Pe drumul Bărăganului* Ed. III-a	40
—	*Pe Mărgineanca* Ed. II	50

„Scrisul senin și liniștit este tot așa de așezat și cumpătat, ca și oamenii pe care-i descrie

(Mișcarea Literară)

—	*Drum și popas*, Ed. III	60
Anghel D.	*Proză*	25
Basarabescu A. I	*Vulturii*, Ed. II	40

Premiată de „Soc. Socriitorilor Români"

„Retipărirea acestui volum înseamnă o reîntoarcere la literatura onestă și sănătoasă."

(Rampa)

Boureanu Eug.	*O istorie din alte vremuri* . . .	25
Brătescu-Voinești Al. I.	*In lumea dreptății* . . .	90

„Am recitit cartea cu fiorul cald pe care numai sufletele prietenești și farmecul sfânt al artei ți-l poate trezi."

(Cosânzeana)

—	*Intuneric și lumină*	75

„Cum să ne îngrijim ca volumul acesta să se răspândească cât mai mult în mâinile acelora pentru care este scris?"

(Transilvania).

Premiul național pentru proză.

—	Firimituri	80

www.digibuc.ro

Caragiale L. I. *Momente*, vol. I. Ed. VII . . . 60
Momente vol. II Ed. VI . . . 50
— *Nuvele şi povestiri*. Ed. VI . . . 60
Cazaban Al. *Intre frac şi cojoc* 20
— *Păcatul Sfinţiei Sale* 28
„Pune stăpânire pe cititor, de îndată ce citeşte vre-o pagină de ori unde"
(Ideea)
Cazimir Otilia. *Din întuneric* 75
— *Grădina cu amintiri* . . . . . (s. p.)
Chiriţescu M. I. *Răsaduri* 25
Cioflec V. *Mălurenii* 25
Crăsescu V. (St. Basarabeanu). *Schiţe şi nuvele* vol. I Ed. II 45
„Victor Crăsescu e unul din rarii scriitori de origină basarabeană. Volumul e o carte care te mişcă." *(Dimineaţa)*
Creangă I. *Opere complecte*. Ed. VII 90
Davidescu N. *Sfinxul* 30
Dongorozi I. *Filimon Hâncu* 22
Dragoslav I. *Facerea lumii* Ed. II. 60
Dumbravă Bucura. *Ceasuri sfinte* Ed. II 90
— *Cartea munţilor* 30
Giulescu A. C. *Dragostea unui trubadur* . . . 25
— *Privelişti şi amintiri* 35
Gorun Ion. *Lume necăjită* 25
Premiul naţional de proză
— *Nu te supăra* 25
Schiţe glumeţe din viaţa bucureşteană dinainte de războiu
— *Obraze şi măşti* 25
Premiată de Academia Română
Lungianu Mihail. *Insăilări*. Ed. IV 32
Premiată de Academia Română
— *Clacă şi robot*. Ed. IV 30
— *Sfârşituri*. Ed. II. 25
„D-l Lungianu e un profund cunoscător al vieţii noastre ţărăneşti."
(Mişcarea literară)
— *Mucenicii neamului*. Ed. II . . 50
Moldovanu Lascarov Al. *In grădina lui Naş Muşat* 45
„Sunt minunate pagini care te răpesc din învălmăşala măruntelor griji pământeşti şi-ţi dau prilejul de odihnitoare reculegere sufletească."
(Ramuri)
— Domnul Preşedinte 60

www.digibuc.ro

Moşoiu Alfred. *Toader Nebunul* 25
„E una din cele mai bune cărţi apărute în ultimii ani."
(N. Crainic în *„Dacia")*

Odobescu Alex. *Opere complecte* Vol I Ed. IV . 96
Cuprinde: Mihnea-cel-rău, Doamna Cheajna Pseudokinegheticos, Moţii, Curcanii.
Idem vol. II Ed. III 75
Cuprinde: Timoteiu Cipariu, Petre Ispirescu, Asociaţia transilvană, etc.

Partenie P. *Boerul Drăguşin* 22
Premiată de „Cartea Românească"

Petrescu Cezar *Omul care şi-a găsit umbra* . . . 75

Pop Vasile *Ce păţeşte omul bun* 20

— Ruga unei mame 20

Pora N. *Intr'o noapte pe Bărăgan.* Ed. II . . 40
Premiată de „Soc. Scriitorilor Români"
„Intâmplări simple, tipuri omeneşti rupte din viaţă, trecute toate prin prisma sufletului unui scriitor cinstit. Bucăţi ca „Tetea", „Tălgerarul"; „Omul cu vremurile" şi „Fire strângătoare" pot să înfrunte orice gust şi să rămână adevărate bucaţi de antologie". (*Al. Lascarov-Moldovanu* în *Răsăritul*).

— *Oglinda fermecată* (No. 200 din *Pagini Alese din Scriitorii Români)* . . 4

Ranetti George *M-me Strakiniai* 30

Rebreanu I *Golanii* Ed. IV 75
„Cartea a interesat şi a prins sufletele, a făcut să vibreze în noi tocmai coarda sensibilă a solidarismului uman"
(Ţara Noastră)

Sadoveanu M. *Cântecul amintirii.* Ed. IV 60

— *Frunze'n furtună* 35

— *Mormântul unui copil.* Ed. V . . . 56

— *O istorie de demult.* Ed. IV 60

— *Povestiri* Ed. VI 70

— *Amintirile căprarului Gheorghiţă* Ed. V 65

— *Povestiri de seară.* Ed. II 45

— *Dureri înăbuşite,* Ed, IV 55

— *Ţi-aduci aminte* Ed. II. 50

— *Bordeenii şi alte povestiri.* Ed. III . 45
„Cartea cuprinde 9 bucăţi din cele mai frumoase ale minunatului povestitor." *(Unirea)*

www.digibuc.ro

Sadoveanu M. *Oameni din lună.* Ed. I 28
— *Țara de dincolo de negură*, povestiri de vânătoare 120
— *Povestiri din războiu* Ed. IV . . . 72
— *Impărăția apelor* 90
Sion G. *Proză* 40
Slavici I. *Nuvele*, Vol. I Ed. VI 75
— *Nuvele*, Vol. II, Ed. IV 90
— *Nuvele*, Vol. III, Ed. V 90
— *Nuvele*, Vol. IV Ed. I 70
— *Nuvele*, Vol. V Ed. I 75
— *Nuvele*, Vol. VI Ed. I 75
— Din bătrâni Ed. II 75
Stahl H. *Spion?* 30
Premiată de „Cartea Românească".
"Autorul nu face în schițele sale de războiu nici apoteozare, nici ponegrire. El nu spune decât adevărul." *(Unirea)*
Stănoiu D. *Călugări și ispite* 75
Stoican I. I. *Credințe nemuritoare* 20
Suflete 20
Tailler Emilia. *Din tainele simțirii* Ed. II 50
Urechiă Dr. *Cu ou și cu oțet* 60
Visarion C. I. *Maria de altă dată* 25
„E unul din cele mai proaspete mănunchiuri de povestiri ale acestui harnic scriitor." *(Ideea)*
— *Ber-Căciulă* 120
„E o carte de povești cu întreg cadrul și isprăvile minunate pe care Vissarion știe să ni le redea atât de bine" *(Ideea).*
— *Vrăjitoarea* 25
— *Nevestele lui Moș Dorogan* Ed. II . 25
— *Florica*, Ed. II 80
Premiată de Academia Română
Vlahuță A. *Clipe de liniște* Ed. VI 48
— *File rupte*, Ed. III 30
— *In vâltoare*, Ed. IV 35
— *La gura sobei*, Ed. III 30
— *Amurg și zori*, Ed. I 30
Teodoreanu O. Al. *Hronicul măscăriciului Vălătuc* 60
Prem. de Academia Română
Teodoreanu I. *Ulița copilăriei* 60

www.digibuc.ro

www.digibuc.ro